

NBV

Jaarverslag

2015

Inleiding

Geachte lezer,

Jaarlijks schrijft het HB een jaarverslag. Op die manier wil het graag inzicht geven in de stappen die het heeft ondernomen om de vereniging te faciliteren, te laten floreren en terug te blikken op welke doelen er zijn gesteld en wat hiervan is uitgekomen.

Aan de hand van het actieplan willen we terugkijken op die doelen en willen we een duidelijk beeld geven op prangende zaken die ad hoc moesten worden op gepakt. Hierbij denken we aan de groeiende opmars van de kleine bijenkastkever die inmiddels het Europese vaste land heeft bereikt en onvermijdelijk over enkele jaren zich ook bij ons zal aandienen. Maar ook bijvoorbeeld de lopende ontwikkelingen zoals de verbouwing van het Bijenhuis, het onderzoeken naar de haalbaarheid van een ledenraad en een extra ALV hieromtrent.

Voorts kunnen we vaststellen dat er heel veel gebeurd is in het afgelopen jaar. Vooral de communicatie en PR zijn hierin van groot belang geweest. Maar de spil - zo kunnen we vaststellen - blijft onderwijs, voorlichting en educatie. De NBV zoekt hierin steeds vaker de samenwerking met andere organisaties om een zo breed mogelijk onderwijsplan aan te kunnen bieden. De NBV blijft ijveren voor een in Nederland brede organisatie met verscheidene gezichten. Wij dringen dan ook aan op het blijven verkennen van wegen om met elkaar samen te werken en een brede organisatie te vormen.

Mij rest u veel leesplezier te wensen met dit jaarverslag.

Namens het hoofdbestuur,

Jan Dommerholt

Inhoud	Blz.	
1.	Hoofdpijnen van 2015	5
1.1	Actieprogramma Bijengezondheid	5
1.2	Uitbraak Amerikaans Vuilbroed	6
1.3	Verbouwing Bijenhuis 3.0	6
1.4	Ledenraad (zie ook hoofdstuk 8)	7
2.	2.1 Belangenbehartiging	8
	- Zorg om de bijenstand	
	- biotoop	9
	2.2 Bijenhuis Service afdeling	10
	- Manager Bijenhuis	10
	- Bijenhuis service	
	2.3 Internationale samenwerking	10
3.	Advisering en begeleiding	12
3.1	Inrichting en beheer van biotoop	12
4.	Kennis en informatie	13
4.1	Verspreiding kennis	13
	- Studiedagen	
5.	Wet- en regelgeving	15
5.1	NVWA	15
6.	Communicatie en educatie	16
6.1	Mediawerkgroep	16
6.2	LOI en presentaties	18
6.3	Commissie onderwijs/cursisten 2015	18
6.4	Jeugd	21
7.	Honing en bijenproducten	22
7.1	Bijkersgilde	22
8.	Organisatie en bestuur	23
8.1	Algemene ledenvergadering	23
	Bijlagen	
10	Hoofdbestuur	24
	Portefeuilleverdeling	
10.1	Overzicht van de commissies/werkgroepen Portefeuilleverdeling	26
10.2	Overzicht medewerkers van de NBV/Bijenhuis en hun functie	28
	Colofon	29

1. *Hoofdpijnen van 2015*

De hype rond de wintersterfte van de bijen lijkt in het land nu zijn hoogtepunt te hebben gehad en verschuift de aandacht naar de drachtverbetering. Toch neemt bijengezondheid een steeds grotere plaats in de vereniging in. Niet alleen varroa maar ook Amerikaans Vuilbroed (AVB) houdt de gemoederen bezig. Binnen de vereniging zien we de groeiende zorg over de opmars van de kleine bijenkastkever. De klimaatveranderingen dragen eraan bij dat het geen kwestie meer is of dit kevertje naar onze streken komt, maar wanneer en of we dan een passend antwoord hebben op de destructieve kracht van deze plaag. Vooral de larve is het vernietigende element. De larve vreet zich door de raten op zoek naar stuifmeel, honing en broed (eitjes)¹. Pagina | 5

Landelijk zien we tal van initiatieven om het biotoop voor bijen en insecten te verbeteren. Het planten van biologische gekweekte bollen voor de vroege dracht en het uitdelen van gratis bloemzaden voor het publiek maken daar deel van uit.

1.1 Actieprogramma Bijengezondheid

Landelijk

De aandacht ging veelal uit naar de actuele ontwikkelingen rondom het actieprogramma bijengezondheid dat nu ook op provinciaal niveau steeds meer gestalte krijgt. Het actie programma rust op vier pijlers:

- Pijler 1: gewasbeschermingsmiddelen
- Pijler 2: ziekten en plagen van bijen
- Pijler 3: (gebrek aan) voedselaanbod en biodiversiteit,
- Pijler 4: imkerpraktijk.

Op 15 september is Dr Karin Steijven aangesteld als bijenlector. De aanstelling van de lector Bijengezondheid vindt plaats naar aanleiding van het in 2013 door het Bijenberaad opgestelde 'Actieprogramma Bijengezondheid'. Dit actieprogramma is door de betrokken partijen aangeboden aan staatssecretaris Dijksma van Economische Zaken. De staatssecretaris heeft vervolgens toegezegd voor een periode van drie jaar een zogenaamde bijenmakelaar mee te willen financieren als schakel tussen wetenschappelijke kennis en de praktijk.

Provinciaal

In navolging van het landelijk initiatief hebben verschillende provincies aangegeven ook haast te willen maken en hebben diverse initiatieven hieromtrent ontplooid. De Provincie Noord-Brabant heeft in oktober een motie aangenomen 'Samen voor de bijen' en een convenant gesloten met diverse partners waaronder de NBV, waterschappen, natuurorganisaties (zoals Food4Bees, Vlinderstichting etc.), het bedrijfsleven maar ook de politiek om een betere biotoop te ontwikkelen voor bijen en andere insecten. Hiervoor is een bedrag gereserveerd om komende jaren blijvende initiatieven te ontwikkelen. Initiatieven zoals akker- en bembepanting, groene beadering door Brabant en het inrichten van een kenniscentrum. De NBV is van mening dat dit dicht bij de imkerij dient te staan maar moet het in deze opnemen tegen een sterke lobby vanuit een natuurorganisatie. Het plan houdt onder meer in dat de provincie groene burgerinitiatieven en het bij-vriendelijk inrichten van bedrijventerreinen en schoolpleinen gaat stimuleren. Verder gaat de provincie

---

¹ Bron: Imkerpedia

deelnemen aan het Bee Deals-initiatief, dat tot doel heeft om allerlei organisaties in de voedselketen (b.v. voedselproducenten en supermarkten) bij-vriendelijk te laten werken. Om ook voor de lange termijn een goed plan van aanpak te kunnen maken, stellen GS voor een provinciale bijenwerkgroep op te richten. Deze werkgroep zou een breed gedragen provinciaal actieplan voor de lange termijn kunnen opstellen. Namens de NBV nemen Vincent Sterring Schouten van Almkerk, Aat Rietveld en Jos Römgens deel aan de werkgroep van de provincie Brabant.

Op 15 oktober, bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de afdeling Horst werd een symposium georganiseerd in het gouvernement in Maastricht onder de naam 'Limburgers bijeen voor bijen'. Onder meer provincie Limburg, de twee Limburgse waterschappen, imkerverenigingen, terreinbeherende organisaties, Rijkswaterstaat, Citaverde College en LLTB ondertekenden een convenant. Zij spraken hiermee de intentie uit door middel van maai- en akkerrandenbeheer het Limburgse platteland bloemrijker te maken. Daarnaast is het de bedoeling dat de partijen bijdragen aan landelijk en lokaal (praktijk) onderzoek naar de omvang van bijensterfte en voorlichting over methodes om bijengezondheid te stimuleren.

In Overijssel en Zeeland worden deze initiatieven nagevolgd en zullen in 2016 meer gestalte krijgen.

1.2 Uitbraak Amerikaans vuilbroed

In juni van afgelopen jaar was er opnieuw sprake van een uitbraak van Amerikaans Vuilbroed, deze keer in Berg en Terblijt (L). Voor een periode van 30 dagen gold een vervoersverbod van bijen in een cirkel van 3 kilometer rond de besmettingshaard. Via de website van de NBV kon men in de gaten houden waar dit verbod precies van kracht was.

De Bijengezondheidscoördinator in de regio heeft adequaat gehandeld. Het vervoersverbod droeg eraan bij dat veruitbreiding van de ziekte werd voorkomen. Voor het eerst zijn alle NBV leden per email geïnformeerd over de uitbraak en na afloop weer van het vrijgeven van het gebied. De overheid heeft ervoor gekozen geen vervoersverbod borden te plaatsen aan de grens van het 3 kilometer gebied.

1.3 Bijenhuis 3.0

Plannen en concretisering vernieuwbouw NBV Verenigingsgebouw en Serviceafdeling

Voor het Bijenhuis zijn in 2012 plannen ontwikkeld voor een grondige interne vernieuwbouw en een oprissing van de buitenruimte.

Tijdens de ALV op 27 april '13 is het plan besproken, nadat in het maartnummer van Bijenhouden de plannen waren gepresenteerd. Het besluit van de ALV was eerst de financiering te regelen en zodra het benodigde budget bijeen was opnieuw de leden te raadplegen in een ALV.

Fondsenwerving en acties onder leden zijn in het najaar van 2013 begonnen. Na anderhalf jaar heeft het hoofdbestuur in februari 2015 de conclusie getrokken dat de financiering van het oorspronkelijk plan niet haalbaar is. Het plan is daarom versoerd in overeenstemming met de beschikbare financiën. De conclusie is in maart 2015 per mail (Versoering vernieuwbouwplan Bijenhuis) meegedeeld aan de NBV-groepen en -afdelingen en via Imkernieuws ook aan alle NBV leden. Zie hierna de verschillende artikelen en berichten.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 25 april '15 gaven de aanwezigen groen licht voor het vernieuwbouwplan. De verbouwing van het Bijenhuis is op 13 oktober '15 begonnen. Het eerst is de vergaderruimte / filmzaal aan de beurt. Tussenwanden zijn uitgebroken om zo ruimte te maken voor kantoorunits en een nieuwe vergaderruimte. Op 19 december jl. brachten de groepsbestuurders een bezoek aan de bouwplaats en kregen uitleg van bestuurslid Willigenburg.

1.4 Ledenraad

In 2012 is aanvang gemaakt met het schrijven van een meerjarenbeleidsplan. Een van de targets was het vlakker maken van de vereniging zodat leden dichterbij het bestuur zouden komen te staan. Dat komt de communicatie ten goede en draagt bij aan vlottere besluitvorming. Ook de invloed van de leden op het beleid wordt hierdoor groter. Pagina | 7

Daarom is in 2014 een commissie Ledenraad ingesteld die in 2015 belangrijke stappen heeft genomen. De commissie bestaat uit vier leden en twee bestuursleden. Wegens ziekte heeft Henk Zomerdijk, die in de commissie zat, namens het bestuur vanaf de zomer verstek moeten laten gaan. Wegens persoonlijke omstandigheden heeft ook de voorzitter Wim Backx een stapje terug moeten doen. Leo van der Heyden die optrad als secretaris heeft hierop de rol van voorzitter overgenomen en is de commissie versterkt met Jacqueline Hill-Rijsbergen die als jurist een belangrijke bijdrage levert aan het proces. De externe adviseur is wegens het verschuiven van het aandachtsgebied van organisatorisch naar juridisch bedankt voor zijn diensten. De ad hoc commissie Ledenraad bestaat thans uit: Leo van der Heyden, Timen Schut, Adrie Hottinga en namens het HB Vincent Sterring Schouten van Almkerk en Jacqueline Hill-Rijsbergen.

In oktober werd een bijzondere ALV gehouden. Uit brieven en reacties van de afdelingen werd duidelijk dat er in het bronstuk nog veel hiaten zaten, de onderlinge samenhang soms ontbrak en er behoorlijk vragen waren. Die vragen die schriftelijk en tijdens de ALV zijn gesteld worden begin 2016 door de commissie beantwoord. Tevens zal een vereenvoudigd stuk verschijnen dat hiaten moet vullen en een grotere samenhang kent.

2. Belangenbehartiging

2.1 Zorg om de bijenstand

Jaarlijks vindt monitoring plaats door het Nederlandse Centrum Bijenonderzoek (NCB) onder leiding van Romée van der Zee. Aan de hand van een uitvoerige enquête wordt allerlei informatie verzameld van omstandigheden in de volken en in het vliegareaal dat mogelijk betrekking heeft op de uitval in de winter.

Pagina
| 8

Sinds voorjaar 2013 houdt de NBV samen met Bijen@wur begin april een beknopte telefonische steekproef onder ruim 200 imkers om een indruk te krijgen van het uitvalspercentage. In april '15 werd een wintersterfte percentage van 9,9% vastgesteld. Ruim 200 imkers werden telefonisch benaderd en bevraagd naar het aantal in 2014 ingewinterde volken en het aantal in 2015 actieve, levende bijenvolken.

Het NCB kwam tot bijna het dubbele: 18%. Hierbij moet wel de kanttekening worden geplaatst dat 13,65% werkelijke sterfte betreft en 4,35% onoverkoombare problemen met de koningin. Het is de eerste keer dat het NCB de koninginnenproblemen betreft in het sterftecijfer. Dit geeft verwarring in de vergelijking met eerdere en/of andere enquêtes.

Biotoop

Publiek betrekken bij de bijenhouderij

Het belang van de bijenhouderij voor onze voedselvoorziening en die van allerlei vogels en zoogdieren als het gaat om bestuiving van gewassen is algemeen bekend. De belangstelling van het publiek om zich in te spannen voor een betere leefomgeving voor bijen en andere bestuivende insecten neemt dan ook toe. Om dit extra kracht bij te zetten en het publiek te bewegen in actie te komen heeft de NBV samenwerkingsafspraken gemaakt met partijen die in de groenwereld actief zijn. Greendeals van onder andere TV-persoonlijkheid Lodewijk Hoekstra is daar een voorbeeld van.

Met **Tuinbranche Nederland**, de brancheorganisatie voor tuincentra, is samen in april de 'Week van de Bij' georganiseerd. Ca. 90 tuincentra hebben in die week extra aandacht besteed aan de honingbij en het belang van een bloemrijke tuin. Hier en daar hebben imkers gedurende een dag voorlichting gegeven aan het winkelend publiek.

De week is goed ontvangen. Besloten is de komende vijf jaar dit concept jaarlijks te laten plaatsvinden, maar dan gedurende de hele maand april. Dit zal plaatsvinden onder de noemer 'De Levende Tuin', initiatief van de groensector en organisaties die pleiten voor meer biodiversiteit in de tuin. De NBV sluit zich daarbij aan.

Bloembollenleverancier Jac. Uittenbogaard & Zonen BV (JUB) zette de succesvolle samenwerking voort. Voor de particuliere markt ontwikkelt JUB bloembollen in geschenktassen met daarin een sortiment met opeenvolgende bloei waarop bijen foerageren. Daarnaast levert JUB aan gemeenten en andere groenbeheerders een gevarieerd bollenmengsel voor de openbare ruimte. Samen met de NBV spant JUB zich in in het land vele vierkante meters bollenmengsels te planten. Voor elke m² ontvangt de NBV € 0,50. Het resultaat was dat de vereniging in het voorjaar een cheque van bijna € 5000,- ontving.

Intratuin is een belangrijk speler in de particuliere tuinmarkt. De NBV heeft de samenwerking gezocht met de organisatie om de Intratuinbezoekers te wijzen op het plantensortiment dat voor zowel bijen als vlinders als voedselbron van belang is. In 2015 resulteerde dit in een selectie vaste planten waar het NBV haar naam/logo aan had verbonden. De samenwerking zal in 2016 worden voortgezet en verder uitgebreid.

Idylle voor bijen, vlinders en mensen

Het Idylle-project in samenwerking met de Vlinderstichting en gefinancierd door de PostcodeLoterij beleefde het derde jaar. Ongeveer 15 Idylles kwamen gereed en werden officieel geopend. Op een stuk of vijftien locaties kregen initiatiefnemers groen licht een Idylle op kosten van het project aan te mogen leggen. In 2016, het laatste projectjaar zal vooral de afronding van gestarte aanleg extra aandacht krijgen, evenals de monitoring op aanwezigheid van bijen en vlinders. Een handvol nieuwe aanvragen voor Idylles kunnen nog worden gehonoreerd mits de realisatie in 2016 plaatsvindt.

Idylle is gericht op de bewustwording van het publiek. Het laat zien dat het van groot belang is dat de in zwaar weer verkerende biodiversiteit wordt verbeterd. Talloze insecten die leven van stuifmeel en/of nectar zijn onvoldoende in staat het jaar rond zichzelf te voeden door gebrek aan bloeiende gewassen. Het publiek is gevraagd locaties aan te dragen. Lokaal draagvlak voor beheer moet aanwezig zijn om in aanmerking te komen. Dit kunnen omwonenden zijn of belangenorganisaties zoals IVN, KNNV, imkerverenigingen en vlinderwerkgroepen.

Frank Moens is namens de NBV-projectmedewerker van Idylle.

2.2 Bijenhuis serviceafdeling

Manager Bijenhuis

Met de manager Bijenhuis, Jeroen Vorstman, heeft het HB eind 2015, in goed overleg, besloten dat de arbeidsovereenkomst eindigt per 1 maart 2016. Riet Oostendorp neemt de bedrijfsvoering van het Bijenhuis waar.

Expo en gidsen

Na de zomerperiode sloot de exporuimte definitief haar deuren en werd ontmanteld. In het nieuwe concept voor het Bijenhuis heeft de winkelruimte een multifunctioneel karakter. Naast ruime winkelfaciliteiten is er ook ruimte voor plekken waar allerlei aspecten van de honingbij en de imkerij aan de orde komen. Daarnaast zal er een leeshoek zijn waarin allerlei informatie over bijhouden wordt aangeboden.

De nieuwe vergaderzaal krijgt tevens de functie van ontvangst- en filmruimte voor grotere groepen. De gidsen die jarenlang paraat stonden groepen te ontvangen en rond te leiden krijgen ook in de nieuwe situatie die taak, al zal de wijze waarop anders zijn dan voorheen. Voor de ontmanteling zijn ze op de hoogte gesteld. In het najaar zijn de eerste concrete stappen gezet voor de ontwikkeling van de nieuwe expostructuur.

2.3 Internationale samenwerking

Aan het begin van het jaar heeft de commissie 1 x vergaderd. De overige contacten vonden telefonisch of via de mail plaats.

Nagenoeg alle acties komen voort uit vragen die via het secretariaat van de NBV door werden gestuurd. In de meeste gevallen werden deze direct beantwoord door de voorzitter van de commissie, Leen van 't Leven, tevens bestuurslid van NECTAR.

Organisatie

Na enige discussie in het bestuur van de NBV, is in het begin van het jaar het covenant tussen de NBV, Nectar en PUM, gericht op de wederzijdse uitwisseling van kennis en informatie door alle drie de partijen getekend. Praktische invulling moet in de praktijk nog verder worden vormgegeven.

Helaas is in mei Marieke Mutsaers overleden. Zij was weliswaar geen lid van de commissie maar werd alom gewaardeerd door haar uitgebreide kennis van het bijhouden in Afrika. De commissie maakte dankbaar gebruik hiervan.

Vragen uit het buitenland:

Litouwen

Gert Zandsteeg, honorair consul in Litouwen informeerde of de commissie behulpzaam zou kunnen zijn bij het organiseren van bijenreizen in samenwerking met een jonge reisorganisatie in Litouwen.

Het ligt niet op de weg van de commissie reizen te organiseren. Overwogen is de behoefte te peilen bij Nederlandse imkers d.m.v. een advertentie in Bijhouden.

Suriname

Een imker (Javier) uit Suriname vroeg naar de mogelijkheid een cursus bijenteelt te volgen in Suriname.

De commissie geeft geen cursussen aan individuele personen en heeft geen middelen om dat te organiseren. Verwezen is naar 2 publicaties van Agromisa (bijenteelt in de tropen) en het boekje nr. 8 uit de reeks Suriname informatie (Bijenhouden in Suriname) bij de boekhandel Varik in Paramaribo. Tevens is gewezen op de cursussen die gegeven worden door de afdeling Bijenteelt van het Ministerie van Landbouw en Veeteelt in Suriname.

Roemenië

De heer Martens van de Karpatian Development Group SRL in **Roemenië** vroeg om bijstand bij de opzet van een onderzoekproject (SRL lab). Het gaat in eerste instantie om een vrij ambitieus plan sterk gericht op o.a. koninginnenteelt. Onze reactie was vrij kritisch wat betreft de doelstelling, samenstelling van het beoogde drachtgebied en het accent op de koninginnenteelt. De commissie is bereid om kennis en bijstand te verlenen maar benadrukt dat een bezoek ter plaatste gewenst is om meer inzicht te krijgen in het project. Reis- en verblijfkosten zullen betaald moeten worden door SRL. Er is geen recatie tot op heden ontvangen dus wordtdit dossier aangehouden.

PUM

De NBV is gevraagd of bij haar bekend is welke personen zich in willen zetten voor PUM. Kennis van bijenteelt is noodzakelijk. Nog niet duidelijk is of het gaat om organisatorische bijstand of om imkers die uitgezonden willen worden. Voorgesteld is om samen met Wietse Bruinsma een stukje te schrijven waarin leden gevraagd worden deel te nemen aan onze deskundigen-pool.

Burkino Faso

In verband met een voorgenomen bezoek van een Nederlands imkerechtpaar aan Burkino Faso heeft de voorzitter een gesprek met hen gevoerd. Daarna is vanuit het veld enige feedback gevraagd en gegeven.

Filipijnen

In verband met het mogelijk opstarten van een imkerorganisatie zijn de statuten van de NBV opgestuurd en is verwezen naar Evert Jan Roberts, voorzitter NECTAR, die veel ervaring heeft op de Filipijnen.

Algemene Informatie

In antwoord op een vraag naar bijenteelt in de tropen is verwezen naar een publicatie van Nectar (1995) en de publicaties van Agromisa, Agrodok nr. 32: "Beekeeping in the Tropics" en Agrodok 42: "Beeproducts". De agrodoks zijn in het Engels, Frans en Portugees (nr. 32 ook in Swahili).

3 *Advisering en begeleiding*

3.1 *Inrichting en beheer van biotoop*

Bijengezondheidscoördinatoren en commissie Bijengezondheid

In het land zijn enkele tientallen Bijengezondheidscoördinatoren. Zij beschikken over gedegen kennis van bijenziekten, kunnen deze herkennen en weten hoe te handelen. Met name als gaat om ernstige epidemische ziekten, zoals Amerikaans Vuilbroed, is snel ingrijpen van belang om verdere verspreiding te voorkomen.

De Bijengezondheidscoördinatoren staan ten dienste van de imkers en de bijenhouderij. Jaarlijkse 'bijscholingsdagen' dragen bij aan het op peil houden van de kennis van de coördinatoren en zorgen ervoor dat men op de hoogte is van lopende onderzoeken en van actualiteiten. De onderzoekers van Bijen@wur vertolken een belangrijke rol daarin.

De commissie Bijengezondheid van de NBV heeft als taak: Het adviseren van het HB in zaken betreffende bijengezondheid, in stand houden en aansturen van de groep van Bijengezondheidscoördinatoren (BGC's) en het onderhouden van contacten met Bijen@wur, Ministerie van EZ en andere instellingen op het gebied van bijengezondheid in binnen- en buitenland.

Bijen@WUR

De NBV werkt samen met Bijen@wur om via een telefonische enquête er snel achter te komen hoe het met de wintersterfte is gesteld.

4 Kennis en informatie

4.1 *Verspreiding kennis*

Studiedagen 2015

Ook de studiedagen 2015 stonden in het teken van praktisch imkeren. De programmering was zodanig dat zowel ervaren als beginnende imkers aan hun trekken kwamen. In het ochtendgedeelte kwamen vooraanstaande imkers/inleiders aan het woord.

Tijdens deze studiedagen verzorgden keurmeesters van het Bijkersgilde de honingkeuring. Op alle locaties kregen de imkers, die honing ter keuring aanboden, vele complimenten over hun honing of andere bijenproducten. Hier en daar kregen de inzenders praktische tips om de volgende keer nog beter voor de dag te komen.

Het aantal bezoekers aan deze studiedagen verschilde per locatie: De organisatie was in de vertrouwde handen van de regionale afdelingen. De studiedagen 2015 zijn afgesloten met een (beperkt) negatief saldo.

Beilen

Beilen beet, zoals gewoonlijk, op 7 november het spits af. Het ochtendgedeelte stond in het teken van 'Hoe helpen we elkaar aan zachtaardige bijen'. Bijen die prettig en gemakkelijk zijn te behandelen door de imker en geen overlast bezorgen in de omgeving. Drie ervaren en deskundige imkers, Lucas Hamming, Jos Römgens en Wim van den Oord, verzorgden korte inleidingen over dit onderwerp. De zes workshops waren levendig en spraken de toehoorders aan. Opgemerkt is wel dat er veel niveauverschil was onder de imkers. Hieraan is bij de workshops aandacht besteed en blijft een belangrijk aandachtspunt voor de volgende studiedagen. Niet onvermeld mag blijven dat de workshop Biologisch Imkeren van Klaas Sluiman serieuze belangstelling mocht genieten.

Brabant

Tijdens het ochtendprogramma in Breda op 14 november legde Nico van de Boomen uit hoe hij zijn bijen vitaal en zachtaardig houdt. Nico is een ervaren en gedreven imker met zijn eigen selectiemethode. Hij houdt door zijn wijze van vertellen de aandacht van de toehoorder.

Er stonden drie workshops op het programma, waarbij verbetering van de bijenweide centraal stond. Daarnaast was er een workshop over solitaire bijen. Onze 'groen-ambassadeur' gaf veel tips hoe je de bijenweide in de stad kan verbeteren. De workshops zijn als zeer positief ervaren. **Limburg**

Publiekstrekker Pia Aumeier van de Ruhr Universiteit van Bochum (BRD) verzorgde op 21 november voor een volle zaal in Buitenplaats Vaeshartelt te Maastricht een tweetal lezingen waarin ze vooral de luisteraar confronteert en spiegelt met zijn of haar dagelijkse imkerpraktijk. Zij sprak tijdens deze studiedag over vitale bijen en gezonde imkers. In haar tweede lezing ging ze in op de stelling: Geen verlies meer van bijenvolken door een eenvoudige bedrijfsmethode. Dat niet al het gebodene op gebied van varroabestrijding even effectief is, toonde ze met diverse voorbeelden uit haar eigen onderzoek aan. In het middagprogramma gingen de deelnemers aan de studiedagen met elkaar in discussie tijdens de workshops met als onderwerpen Rensonmethode, Apitherapie, Praktisch imkeren en Biomimicry, ofwel innoveren samen met de natuur. Mark Pluijmen leidde deze workshop over de wetenschap en de kunst van het nabootsen van de beste biologische ideeën uit de natuur om menselijke en organisatorische problemen op te lossen. Een bijzondere benadering.

5. **Wet- en regelgeving**

5.1 **NVWA**

In juni van 2015 werden we geconfronteerd met de uitbraak van Amerikaans Vuilbroed (AVB), vroeger bekend als broedpest. De besmettingshaard bevond zich in Berg en Terblijt (Limburg). Op last van het ministerie van EZ werd een vervoersverbod ingesteld. Het verbod gold voor een gebied van drie kilometer rondom de uitbraak. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) hield controle op de bijenvolken die in dat gebied worden gehouden.

De overheid plaatst geen borden meer aan de rand van de 3 km zone. De NBV laat bij aanvang en bij beëindiging van het vervoersverbod alle leden dit per e-mail weten.

Rol Bijengezondheidscoördinatoren

De Commissie Bijengezondheid heeft halverwege het jaar werkafspraken gemaakt met organisaties die ondersteunen als er bijenziekten of -sterfte in het spel zijn. De Bijengezondheidscoördinator van de vereniging is het eerste aanspreekpunt voor imkers ingeval er bijenziekte of – sterfte wordt geconstateerd. De BGC'er weet welke vervolgstappen moeten worden ondernomen. Alleen in geval van acute sterfte in het seizoen met veel dode in en voor de kast met als vermoedelijke oorzaak slachtoffer van een gewasbeschermingsmiddel, is de NVWA direct in te schakelen.

6. Communicatie en educatie

Commissie Communicatie

De commissie Communicatie heeft de uitvoerende taken ondergebracht in werkgroepen. In het verslagjaar kwam de commissie niet bijeen. De dagelijkse zaken worden behartigd door communicatiemedewerker Frank Moens. In voorkomende gevallen kan of wordt de mediawerkgroep ingeschakeld.

6.1 Mediawerkgroep

Het team heeft een goed overzicht van zaken die spelen binnen de NBV, is besluitvaardig en kan snel inspringen op actualiteiten. In 2015 vond één overleg plaats. De ingeslagen weg van 2013 met om de drie weken een NBV bericht in de mailbox of brievenbus werd voortgezet. De frequentie is naar tevredenheid.

Behaalde doelen

Bijenhouders.nl, de NBV website, groeide verder als de spil van de organisatie. Het doel van Bijenhouders.nl is informatie te bieden over het houden van bijen en bijenteeltcursussen en over de vereniging en haar activiteiten in het land, voor zowel leden als geïnteresseerd publiek. De website is goed te raadplegen op een smartphone of tablet.

Ruim 300 leden hebben toegang tot een of meer onderdelen van de site waarover zij beheer voeren: t.w. afdelingspagina, groepwebsite en/of cursusorganisatie.

Meer dan 100 cursussen die in 2015 zijn gestart, werden in het systeem aangekondigd. Alleen al ca. 1100 deelnemers van de tientallen Basis cursussen Bijenhouden maakten gebruik van de online inschrijving.

Voorlichtingsmateriaal

In het voorjaar kwamen nieuwe folders en een brochure beschikbaar die kunnen worden ingezet om het publiek te informeren over bijen en het bijenhouden.

- De tot betaalpasformaat gevouwen folder 'De bij & wij' geeft algemene informatie over de NBV, het houden van bijen en het bijenleven.
- Het foldertje 'Help de bij' werd speciaal gemaakt voor De week van de Bij in tuincentra en deed dienst bij de Landelijke Open Imkerijdag.
- De brochure 'Hoe word je imker?' is vooral bedoeld voor mensen die voornemens zijn met bijenhouden te beginnen. Het geeft informatie over cursussen, kosten van materialen, standplaats van bijenkasten enzovoort. De brochure is grotendeels gebaseerd op het themanummer van het blad Bijenhouden "Zelf bijenhouden, hoe doe je dat?" in 2012, het Jaar van de Bij. De nieuwe versie is in een eigentijds jasje gegoten.
- Voor herkenbaarheid tijdens manifestaties werd een T-shirt ontwikkeld met de opdruk 'Imker' in meer dan 10 talen.

BijenBlog gestart

Op initiatief en onder beheer van bijenteeltleraar Ben Som de Cerff werd in het begin van het jaar de BijenBlog gestart. Doel is het bijenjaar te volgen, bijzonderheden op te merken en met name ook belangrijke momenten voor de behandeling van volken aan te kondigen. Nieuwe imkers worden zodoende tijdig op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen in het bijenvolk, signalen leren herkennen van het aanbreken van de zwermtijd enzovoort. Er wordt gebruik gemaakt van tekst, foto's en filmpjes. Pagina | 16

Het eerste bericht werd op 16 februari geplaatst. Tot het eind van het jaar volgden er nog 137! Het aantal geregistreerde volgers groeide tot bijna 600.

Imkernieuws

Imkernieuws, de digitale nieuwsbrief, verscheen periodiek in totaal acht keer (om de zes weken). Er verschenen twee tussentijdse extra edities om de lezers van actualiteiten op de hoogte te stellen.

Met de redactie van het blad Bijenhouden is een taakverdeling afgesproken over de publicatie van onderwerpen. Het gedrukte blad richt zich meer op achtergrondberichten die niet per se actueel zijn, terwijl Imkernieuws juist geschikt is voor nieuws, aankondigen en aanmelden voor cursussen en wijzen op interessante websites en leerzame online filmpjes.

De redactie van de nieuwsbrief bestaat uit de leden van de mediawerkgroep. Imkernieuws heeft een bereik van ongeveer 7000 mailadressen, waarvan ca. 1000 van buiten de vereniging. Het openingspercentage is onveranderd tussen de 55 en 65%. Informatie over de imkerpraktijk blijft ook onveranderd het populairste onderwerp.

Blad Bijenhouden

In 2015 is Bijenhouden achtmaal verschenen volgens de planning, in een oplage van 7400 ex.

Gezien de inspanning die dit kost met een team enkel bestaand uit vrijwilligers is een oproep geplaatst om nieuwe redacteuren aan te trekken. Deze leverde een onverwacht groot, en daarom des te verheugender, aantal reacties op. Uit deze reacties zijn 3 redacteuren geselecteerd die sinds de herfst het redactieteam zijn komen versterken: Sarah van Broekhoven, Caroline van der Laan en Rien van Broekhoven. Tijdens de inwerkperiode zijn de 3 nieuwe redacteuren gekoppeld aan bestaande redactieleden: Henk van der Scheer – Sarah van Broekhoven, Wietse Bruinsma - Caroline van der Laan en Bart de Coo – Rien van Broekhoven. Rien zal zich met name gaan bezighouden met de fotoredactie.

Binnen de redactie is er in de vroege herfst een herverdeling van verantwoordelijkheden geweest: Wietse Bruinsma heeft het hoofdredacteurschap overgedragen aan Kees van Heemert en vervult nu de rol van eindredacteur. Met deze mutatie is een nieuwe structuur in werking getreden waarbij hoofd- en eindredacteurschap opgedeeld zijn ter verlichting van het takenpakket van de hoofdredacteur.

In november bereikte ons het trieste bericht van het overlijden van redactielid Rob Veeneklaas. Hoofdredacteur Kees van Heemert vertegenwoordigde de redactie tijdens de uitvaartplechtigheid.

De voorbereidingen voor het uitbrengen van een themanummer over het telen van varroaresistente bijen hebben in 2015 plaatsgevonden. Dit themanummer zal in de lente van 2016 worden uitgebracht. Henk van der Scheer is eindverantwoordelijke voor de inhoudelijke bijdragen aan dit nummer.

De Redactie Advies Groep (RAG) kwam op 6 februari bijeen om de afgelopen jaargang van Bijenhouden te evalueren en met de redactie te overleggen over de koers van het blad. Op dit moment bestaan geen concrete plannen voor een bijeenkomst in 2016.

Tenslotte zegt de redactie weer dank aan de onvolprezen inzet van Marga Canters die het vele werk als redactiesecretaris ook dit jaar weer uitstekend uitvoerde.

Forum Bijenhouden.nl, onveranderd podium voor de bijenhouderij

---

Het forum blijft een podium voor uitwisseling van wetenswaardigheden over de bijenhouderij. Beheerders (moderatoren) zorgen voor het in banen leiden van de berichtenstroom en zien er op toe dat er geen persoonlijke grieven van gebruikers over en weer gaan. Wim Joosten is al enige jaren de drijvende kracht achter het geheel.

Ledenpas

Ledenpas gaat langer mee

Alle leden kregen opnieuw een ledenpas. Deze werd samen met de contributienota toegezonden. Om de kosten te reduceren is de pas vijf jaar geldig tot 2020. De inzet van de pas bleef helaas beperkt. Wel krijgt men met korting toegang op de entree van De Tuinen van Appeltern en enkele NBV studiedagen. Het spaarsysteem voor leden waarmee bij aanschaf van artikelen in het Bijenhuis spaarpunten worden verkregen werd in werking gezet. De bedoeling is dat spaarpunten bij een volgend bezoek aan de (web)winkel kunnen worden ingewisseld tegen korting op een product. Begin 2016 zal ook dat laatste onderdeel mogelijk worden.

BijenkennisNET

BijenkennisNET verbindt bijenhouders en land- en tuinbouwers door samen te werken in netwerken én het biedt een digitaal kennisnetwerk. Het digitale BijenkennisNET maakt deel uit van een groter project waarin de Nederlandse Bijenhoudersvereniging (NBV) en de drie regionale landbouworganisaties verenigd in LTO Nederland (LTO Noord, ZLTO en LLTB) samenwerken. In de samenwerking is ook het Louis Bolk Instituut betrokken.

BijenkennisNET vervult nog niet de rol die werd verwacht bij de start. Het aantal activiteiten zoals het inzetten van het systeem bij cursussen en het inrichten van een intranetstructuur voor een afdeling kwam nog niet echt van de grond. Ook vanuit de agrarische sector bleef de input en het enthousiasme achter bij de verwachting tot het kennisnet werd ingericht.

In 2016 is het streven dat het NET een rol gaat vervullen ter ondersteuning van de Bijenlector.

Het beheer is in handen van medewerkers van LTO-projecten en namens de NBV Frank Moens en Eric van Oijen (i.s.m. Food4Bees).

6.2 LOI en presentaties

Werkgroep Landelijke Open Imkerijdag

De Landelijke Open Imkerijdag (LOI) werd op 11 en 12 juli voor de zesde opeenvolgende keer gehouden. Naar schatting tegen de 30.000 bezoekers bezochten een of meer van de 273 locaties (10 meer t.o.v. 2014). Ongeveer duizend NBV imkers hebben zich ervoor ingezet het weekend te laten slagen. Ook enkele imkers van de andere bijenhoudersorganisaties in het land hadden zich aangesloten bij het evenement. Daarmee werd het bereik groter en was er voor de bezoekers meer keuze.

De meeste imkers zijn enthousiast over de LOI en de belangstelling van het publiek. Dankzij de belangeloze inzet van Alpha Communications werd de pers nog beter bereikt dan voorgaande jaren, met name de aandacht van de lokale RTV en de huis-aan-huis bladen was merkbaar.

In 2016 vindt er opnieuw een LOI plaats en wel traditiegetrouw het tweede volle weekend van juli: 9 en 10 juli. Elk jaar is er uit de hoek waar de zomervakantie net begint wat gemor over de data, maar over het algemeen blijft men tevreden. Er valt meestal honing te oogsten. Dat blijft toch een van de belangrijkste attracties.

6.3 Commissie Onderwijs

Website NBV

De commissie Bijenteeltonderwijs heeft een eigen plaats op de website van de NBV. Het beheer gebeurt in samenwerking met Frank Moens, Marga Canters en .

1226 cursisten namen deel aan een basiscursus bijenhouden.

Gerealiseerde activiteiten in 2015

Het bijenteeltonderwijs binnen de NBV heeft zich verder ontwikkeld. Daarbij heeft de interactie van de commissie Bijenteeltonderwijs met de actieve bijenteeltleraren een positieve bijdrage geleverd. Leden van de commissie Bijenteeltonderwijs hebben in 2015 alleen cursussen bezocht in het kader van de cursus Leraar Bijenteelt A. De commissie Bijenteeltonderwijs heeft verder gewerkt aan de herstructurering van het bijenteeltonderwijs.

Herstructurering bijenteeltonderwijs

De cursus Leraar Bijenteelt (voorheen leraar A) geeft een onderwijsbevoegdheid en de bevoegdheid een basiscursus te geven. De oude cursus Bijenteelt voor gevorderden wordt vervangen door de cursus Praktisch Imkeren. Aan de ontwikkeling van deze cursus wordt nu gewerkt. De cursus Leraar Bijenteelt B wordt niet meer gegeven.

Vorig jaar hebben we gesproken over het in modules opdelen van de cursus Bijenteelt voor gevorderden. Dat heeft geleid tot diverse cursussen zoals Bijengezondheid, Bijenproducten, Koninginnenteelt, Drachtplanten. Deze cursussen bestaan als cursus voor de belangstellende imker en voor wie zich wil ontwikkelen tot specialist. De commissie Bijenteeltonderwijs organiseert de Specialistencursus. De bijenteeltleraar die deze cursus volgt krijgt daarmee de bevoegdheid de cursus voor de belangstellende imker te geven.

Cursus Bijenteeltleraar A 2014-2015

In 2015 is deze cursus afgerond. Twee vakbekwame imkers die leraar zijn, hebben als externe kandidaat aan het examen deelgenomen en zijn daarvoor geslaagd. Er zijn daarmee 21 nieuwe leraren bijenteelt.

Cursus Specialist Koninginnenteelt

De cursus Specialist Koninginnenteelt is in mei 2015 met 28 geslaagden in Wageningen afgerond.

Cursus Specialist Praktisch Imkeren

In december 2015 is de cursus Specialist Praktisch Imkeren van start gegaan met 24 deelnemers. Deze cursus is bedoeld om een stevige basis te leggen voor de de cursus Praktisch Imkeren en is daarom deze eerste keer alleen toegankelijk voor bijenteeltleraren.

Lerarendag 2015

De lerarendag is op 3 oktober gerealiseerd met het programma:

"Sluiten wij als bijenteeltleraar met onze didactische werkvormen voldoende aan bij onze cursisten?"
'Biologisch imkeren en het produceren van biologische honing met Skal erkenning'.

Presentatie van plannen met betrekking tot de 'cursus praktisch imkeren'

De lerarendag is bezocht door ongeveer 45 personen.

Ontwikkeling cursusmateriaal

Voor de basiscursus is een powerpoint presentatie gepubliceerd op BijenkennisNET die vier theorielessen van de basiscursus ondersteunt. De presentaties lopen parallel met het boek 'Bijenhouden, hoe doe je dat?'.

Het lesmateriaal voor bijenteeltcursussen is uitgebreid met het verschijnen van het boek 'Bijenhouden voor gevorderden'.

Cursussen in 2015

In totaal zijn er in 2015 in het kader van de regeling Bijenteeltonderwijs 75 basiscursussen gegeven met ongeveer 1200 cursisten. Verder 10 vervolgcursussen met ± 165 deelnemers. Opvallend is dat daarnaast een aantal basiscursussen gestart is in het najaar van 2015. Ook in 2015 kregen cursisten van basiscursussen uit het oogpunt van PR gratis het lidmaatschap van de NBV aangeboden, inclusief toezending van het maandblad *Bijenhouden*.

6.4 Jeugd

Nederlandse imkerjeugd 6^e op zesde IMYB

De zesde International Meeting of Young Beekeepers (IMYB) werd dit jaar georganiseerd in en door Slowakije. Mede dankzij een financiële bijdrage van de NBV was er ook dit jaar weer een Nederlands team present.

Pagina | 20

Het 6^e treffen vond plaats van 9 tot en met 12 juli op de imkerschool in Banská Bystrica. Teun de Jong, Jurriën Engberts en Pieter Knops (foto voorste rij vlnr) verdedigden de Nederlandse eer onder begeleiding van Leon Gütz en Baldi Dekker (achterste rij vlnr). Aan dit jaarlijkse evenement doen jonge imkers van 12 - 16 jaar mee: dit jaar uit 20 landen. Kennis en ervaring uitwisselen staat voorop.

De eerste 3 plaatsen in het individuele klassement gingen naar Tsjechië, Moldavië en Duitsland. Onze Nederlandse jongens bleken overigens goed mee te kunnen in dit internationale geweld: Pieter en Jurriën werden in het individuele klassement gezamenlijk gedeeld 14^e, en Teun werd gedeeld 19^e op een totaal van 57 deelnemers. Uiteindelijk leidde dit tot een keurige 6^e plaats voor Nederland in het klassement met in totaal 20 landen.

7. Honing en bijenproducten

7.1 Bijkersgilde

Bijkersgilde is in 2014 een samenwerking met de NBV aangegaan. Hierdoor wordt onder andere een NBV erkend diploma verstrekt aan geslaagden. Dit komt de kwaliteit van de honing ten goede omdat er op de eerste plaats regelmatig honingkeuringen plaatsvinden die de kwaliteit van de honing kunnen garanderen.

Pagina
| 21

Voor cursisten die wel meer willen weten over honing en bijenproducten is er een leergang Specialist Bijenproducten. De eerste cursus "Specialist Bijenproducten" van 2014/2015 in Austerlitz is inmiddels afgesloten met een examen. 27 cursisten zijn geslaagd;

8. Organisatie en structuur

8.1 Algemene ledenvergadering

In 2015 werden twee maal een ALV gehouden. De eerste algemene vergadering was op 19-04-2015 en een buitengewone ALV werd gehouden op 10-10-2015 i.v.m. de totstandkoming van een ledenraad.

Pagina
| 22

De voorjaars-ALV werd voorgezeten door Jan Dommerholt. Hij heette de ereleden en gasten van de andere bonden welkom. Voor aanvang van de geagendeerde punten deelde de afdeling Zuidlaren mede dat zij graag een bijdrage wilden doen van € 2000,- voor de verbouwing van het Bijenhuis. Jan Dommerholt reageert verrast en drukt zijn bijzondere dank uit aan de gulle afdeling.

Er werd zoals gebruikelijk teruggekeken op 2014 en vooruitgeblikt naar 2015. Het verslag en activiteitenplan werden goedgekeurd.

Het rapport van de Kascommissie werd goedgekeurd en de financiën van de vereniging werden door de penningmeester, Bert Willigenburg, gepresenteerd waarop het HB decharge verleend werd.

Bert Willigenburg presenteerde ook de vernieuwbouwplannen voor het Bijenhuis in een versoberde versie. Er werden diverse moties ter stemming gebracht. Uiteindelijk stemde 61.5% van de aanwezigen voor het besluit om het Bijenhuis grondig te renoveren.

Wim Backx, voorzitter groep de Baronie (NB), gaf een duidelijke inleiding over de plannen voor het instellen van een ledenraad.

Bestuurslid Rik Snoek trad op eigen verzoek af. Door het HB werd voorgedragen Mr Jacqueline Hill-Rijsbergen. Met applaus werd Jacqueline in het bestuur gekozen. Wouter Schouwstra en Bert Willigenburg werden een voor hun tweede periode herkozen als HB-lid. Jan Dommerholt kondigde zijn aftreden als voorzitter van de NBV in 2017 aan.

Het hoofdbestuur had tevens het genoegen verschillende leden te eren voor hun bijzondere verdiensten voor de vereniging. Gerrit Freije, Jan Enne Dees, Herman Groen, Henk Kooij en Jan van Summeren werden onderscheiden met het erekorfje.

De tweede ALV in oktober had een informatief en inventariserend karakter over de instelling van een ledenraad. In het voorjaar van 2016 zullen de secretarissen hierover verder worden geïnformeerd.

10 Hoofdbestuur

- Jan Dommerholt – voorzitter
- Henk Zomerdijk – vice-voorzitter
- Wouter Schouwstra - secretaris
- Bert Willigenburg - penningmeester
- Wilfred Muis
- Jan Schrage
- Jacqueline Hill- Rijsbergen
- Vincent Sterring Schouten van Almkerk

Overzicht van de portefeuillevindeling van het bestuur

Portefeuilles	Jan D	Wouter	Bert	Jacquelin e	Henk	Wilfre d	Vincent	Jan S
Voorzitter	x							
Vice-voorzitter					x			
Secretaris		x						
Penningmeester			x					
<i>Coördinator Beleid</i>							x	
Beleidsplan							x	
Activiteitenplan							x	
Jeugd							x	
<i>Coördinator Pers</i>	x							
Contact met de pers	x							
<i>Coördinator Financiën</i>			x					
Limburgfonds			x					
Dick Vunderinkfonds	x				x			
Verzekeringen			x					
Contributie			x					
Roerende en onroerende goederen			x					
Fondsenwerving			x					
Subsidiebeleid			x					
<i>Coördinator Bijenhuis</i>	x							
Personeelszaken		x						
Handel			x					
<i>Coördinator externe contacten</i>	x							
Overleg Vlamingen	x							
Apimondia	x							
COPA	x							
Overleg andere bijenhoudersorg. in NL	x							
Groepen:								
<i>Coördinator Groepen</i>	x							
Achterhoek			x					
Baronie		x						

Drenthe			X					
Friesland			X					
Gelders Rivierengebied					X			
Groningen			X					
Limburg								X
Midden-Brabant							X	
Noord-Holland						X		
Noord-Oost-Brabant								X
Over-Veluwe					X			
Overijssel-Oost	X							
Utrecht	X							
Veluwe-Zuid						X		
Zeeland			X					
Zuid-Holland			X					
Zuid-Oost-Brabant							X	
<i>Coördinator Bestuiving</i>						X		
Commissie Bestuiving						X		
<i>Coördinator Bijengezondheid</i>						X		
Begeleiding BGC's						X		
Spuitschade						X		
AVB						X		
Varroa						X		
<i>Coördinator Communicatie en PR</i>					X			
Communicatie en PR					X			
Redactie <i>bijenhouden</i>					X			
Redactie <i>bijenhouders.nl</i>					X			
Redactie <i>bijenhouden.nl</i>					X			
Ledenwerving					X			
Contacten natuurorganisaties								X
<i>Coördinator Internationaal</i>			X					
Commissie Internationaal			X					
Ad Hoc commissie Ledenraad				X		O	X	
<i>Coördinator Koninginnenteelt</i>	X							
Commissie Koninginnenteelt	X							
<i>Coördinator Onderwijs</i>						X		
Commissie Onderwijs						X		
<i>Coördinator Onderzoek</i>	X							
Begeleidingscommissie Onderzoek	X							
<i>Coördinator Studiedagen - Evenementen</i>								X
Commissie Studiedagen								X
Stichting Adopteer een Bijenvolk	X							

10.1 Overzicht van de commissies/werkgroepen (eind 2015)

Commissie Bijteeltonderwijs

Jan Eppinga (voorzitter)
 Jaap Smit (vice-voorzitter)
 Mari van Iersel (secretaris)
 Gerrit Plas (penningmeester)
 Marie-José Duchateau
 Wim van den Oord
 Herman Radstake
 Jos Römgens
 Eric van Oijen
 Wilfred Muis, namens het HB
 Marga Canters (administratieve ondersteuning)

Commissie Studiedagen

Jan Schrage (voorzitter)
 Sjaak Buijssen
 Henk Buter
 Hein Kohlmann,
 Eckhard Sambeth
 Aat Rietveld
 Bert Willigenburg namens HB

Commissie Drachtverbetering

In oprichting

Commissie Bestuivingsimkers

Joep Verhaegh (voorzitter)
 Henk van der Scheer
 Johan Calis
 Christ Smeekens
 Roeland Seegers

Commissie Koninginnenteelt

Jan Dommerholt (voorzitter)
 Henk Kok
 Marie José Duchateau
 Gerrit Jan Schreuder
 Piet Verkooijen

Commissie Bijengezondheid

Wilfred Muis (voorzitter) en namens HB
 Jan Kruit
 Rob Veldhuizen
 Roel Paauwe
 Jan Piet Frens
 Marcel Simon

Ad hoc commissie Ledenraad

Wim Backx (voorzitter)
 Leo van der Heyden, secretaris (wn voorzitter)
 Adrie Hottinga
 Timen Schut
 Vincent Sterring Schouten van Almkerk, namens HB
 Jacqueline Hill-Rijsbergen, namens HB
 Henk Zomerdijk, namens HB

Commissie Internationaal

Leendert van 't Leven (voorzitter)
 Bert Willigenburg namens HB
 Wietse Bruinsma
 Frank Leenen
 Klaas van der Lee
 Kees Veldkamp

Commissie Communicatie

Henk Zomerdijk (voorzitter) en namens HB
Tineke Brascamp
Piet van Schaik
Frank Moens (voorzitter mediawerkgroep,
hoofdredacteur Imkernieuws en website
Bijenhouders.nl)
Wim Joosten (hoofdredacteur forum
Bijenhouden.nl)
Eva Schild
Kees van Heemert (hoofdredacteur Bijenhouden)

Redactie vakblad Bijenhouden

Kees van Heemert (hoofdredacteur)
Wietse Bruinsma (eindredacteur)
Bart de Coo
Henk van der Scheer
Rob Veeneklaas †
Sarah van Broekhoven
Caroline van der Laan
Rien van Broekhoven

Marga Canters (Redactiesecretaris)

Mediawerkgroep

Frank Moens (Imkernieuws) - vz
Kees van Heemert (Bijenhouden)
Marga Canters
Wim Joosten (Imkerforum)
Eva Schild
Tineke Brascamp
Henk Zomerdijk, namens HB

Werkgroep Landelijke Open Imkerijdag

Wim Oerlemans (voorzitter)
Frank Moens
Jeroen Vorstman

10.2 Overzicht van de medewerkers (eind 2015) van de NBV/Bijenhuis en hun functie

---

Jeroen Vorstman:	Algemeen manager NBV / Bijenhuis
Gerda Bogaards:	Secretariaat / Ledenadministratie
Marga Canters:	Redactie BIJENhouden/ onderwijscommissie
Riet Oostendorp:	Financiën
Frank Moens:	Communicatie website Imkernieuws
Marjan Huiberts:	Serviceafdeling
Wout Spies:	Serviceafdeling
Gerard van de Kraats:	Waswerkplaats
Dolf Smits:	Houtwerkplaats
Frank Spies:	Houtwerkplaats

Colofon

Samensteller: Vincent Sterring Schouten van Almkerk

Redactie: Gerda Bogaards, Frank Moens

Foto voorblad: www.akkerwijzer.nl